

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniae, 1615

10. Quàm necessaria sit mortificatio intellectus, proprijque iudicij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48767)

CAPVT X.

quam necessaria sit intellectus, proprijque iudicij mortificatio, & quo modo exerceri debeat.

Post propriæ voluntatis mortificationem principem locum obtinet, vtpotè cum maximo merito coniunctum, mortificatio intellectus, quoad iudicium proprium: hæc enim est facultas animi omnium nobilissima, & dux voluntatis. Proprium autem iudicium vocamus, quo homo iudicat de rebus, non quia Deus ita statuit, aut sancti & sapientes docuere, sed quia ita ei videtur. Hoc iudicium proprium est perniciosissimum, & grauissimorum criminum radix, ac omnium errorum & hæresum seminarium. De quo optimè tractat Sanctus Bernardus.

In corde, inquit, duplex est lepra, propria voluntas, & proprium consilium. Lepra vtraque nimis pessima, eoq; perniciosior, quò magis interior. Voluntatem, inquam, propriam, quæ non est communis cum Deo & hominibus, sed nostra tantum, quando quod volumus, non ad honorem Dei, non ad utilitatem fratrum, sed propter nosmetipsos facimus, non intendentes placere Deo, & prodesse fratribus.

R 7

sed

sed satisfacere propriis motibus animorum.
Huic contraria est recta fronte caritas. Hæc
 ille. Hoc iudicium mortificandum est,
 non inordinatè illi fidendo, sed alio-
 rum iudicio & opinioni in omnibus,
 quæ rationi sunt consentanea, subijci-
 endo.

Quædam homo credit certitudine
 infallibili, vt quæ à Deo reuelata sunt,
 & ab Ecclesia proposita tanquam fide
 Catholica tenenda. Alia sunt, quæ ho-
 mo certa esse iudicat, quia rationi na-
 turali, & sapientium dictis sunt confor-
 mia. Alia rursus, quæ nec reuelatione
 diuina, nec ratione naturali, sed quia
 communi Sanctorum, Doctorumque
 Catholicorum consensu asseruntur, no-
 bis certa sunt. In his omnibus locum
 non habet mortificatio proprii iudicii,
 neque enim homo in ijs nititur pro-
 prio iudicio, sed magno cōsilio & pru-
 dentia adhæret luci, quam Deus in hac
 vita communicauit, vt illam sequa-
 mur. Sunt ergò alia, ad quæ credenda
 homo huiusmodi motiuis non duci-
 tur, sed quia sibi videntur esse creden-
 da, vel sequenda, & in his mortificatio
 proprii iudicii locum habet. Quando
 alicui videtur aliquid verum, & cer-
 tum, vel probabile & verisimile, & ad-
 uertit

uertit multos doctrina, experientia & virtute sibi pares nō idem videre, mortificare debet suum iudicium, & aliorum anteferre, nam cum vtrinque sit paritas, iustè ceditur, cum multorum vnus iudicio præstet. Hinc S. Basil. Non est rationi consonum, si quis in omnibus suo stare velit iudicio, nec periculo, aut contumaciæ suspicione caret, in congregatione multorum nolle maioris partis sententiæ acquiescere: nec dubium est arrogantia argumentum esse in hoc genere, suo potius, quàm aliorum iudicio adhærescere. Nam, vt scribit Sanctus Bernardus, quæ maior superbia esse potest, quàm si vnus suum iudicium præferat vniuersæ congregationis iudicio, quasi solus haberet spiritum Dei? Similiter in cæteris omnibus rebus, in quibus neque rei euidencia, neque maiorum auctoritas conciliat certitudinem, nullumque impendet vel salutis, vel virtutis deferendæ periculum, consultius est iudicio suo cedere, & alieno parère, maximè eorum, qui auctoritate, vt sunt superiores, aut doctrina, vel ætate & experientia superant.

E rationibus, quæ ad hoc permouere nos debeant, vna est, consideratio
huma-

*In reg. breui.
q. 123.*

*Serm. i. de
resurrect.*

humanæ ignorantiae, hoc est, quàm pauca sint, quæ certò & clarè cognoscimus: quàm multa item, quæ certissima verissimaq; nobis quondam visa sunt, & tamen post accuratius examen prehensa sunt vel falsa, vel admodum dubia, & crebrò talia, vt pudeat nos in ea sententia fuisse. Deinde quanta sit in vna aliqua quæstione, vel consilio opinionum varietas, vt frequenter dici possit, tot esse sententias, quot auctores, tot placita, quot capita. Hinc fit, vt quæ iuvenes nimia ingenij & iudicij celeritate & immaturitate leuiter effutiuim⁹, augeſcente etate & iudicio tandem corrigamus.

*Lib. 5. c. 14.
in 1. Reg.
Et l. II. mor.
c. 21.*

De qua ignorantia, in quam per Adæ peccatum incidimus, loquens Beatus Gregorius, dicit: *Magnum pelagus est ignorantie humane.* Et alibi. In peccati, inquit, pœna in hac mundi peregrinatione & exilio tanta cæcitate percussus sumus, vt nobis ipsis ignoti simus. Nam luce veritatis semel ab anima nostra depulsa, nihil in ea præter ignorantie tenebras remanet: quæ causa est, vt frequenter in fossam peccati labatur, & tamen ignoret. Et hæc est ignorantia, in quam per peccatum incidimus: licet enim lumine naturali nonnulla nobis

nobis patefacit, tam pauca tamen sunt, quæ certò & perspicuè innotescant, vt remoto fidei lumine, fateri, vt vult B. Gregorius, ingenuè debeamus, nos plenos esse tenebris ignorantia. Hæc ergò tanta ignorantia toti generi humano communis merito commouere nos debet, ne faciliè nostro iudicio fidamus, sed aliorum sententiæ subscribamus.

Ignorantiam deinde & cæcitatem animi non parum augent passiones, quæ faciliè impellunt hominem in sententiam veritati contrariam. Sicut enim ardentissima siti laboranti nihil melius dulciusue videtur aquâ, quia secundum dispositionem suam iudicat; sic qui cupiditate aliqua inordinata, vel perturbatione concitatur, longè aliter iudicat de rebus, quàm reuera sese habent. Cum ergò quilibet homo sciat se non esse immunem à passionibus, & affectionibus prauis, non debet proprio iudicio admodum fidere, sed tanquam domesticum hostem habere suspectum, abnegareque illud, vbi ratio suaerit. Vnde sanctus Dorotheus. Cum subiecti, inquit, simus multis passionibus, prauisque affectibus, nostro iudicio non debemus omninò fidere; quan-

Serm. 190

quando enim norma vel regula curua est, & inflexa, nunquam quod secundum eam dirigitur rectum efficitur, sed distortum.

Iam & alia, eaque principalior mortificandi iudicij proprii ratio est, quod opus sit magne humilitatis, Deoque gratissimum. Sicut enim homo ob naturae corruptelam procliuus est ad fouendam propriam voluntatem, sic etiam ad sequendum proprium iudicium: unde si vincat se, & iudicium intellectus, qui principatum inter animi facultates obtinet, alterius iudicio submittat, exerceat actum virtutis maximæ: & quia ob amorem Dei facit, magnum meritum apud Deum colligit in hac vita, in futura verò singularem gloriam. Unde illud bonum incomparabile nascitur, ut homo à Deo ita luce illustretur, totque peculiaribus armetur præfidijs, ut ægrè hallucinari in re aliqua, vel in fraudem ab inimico induci possit. Nam hanc lucem fauoremque suum promittit Deus ijs, qui propter Deum se humiliant in re tam graui & difficili, ut est proprii iudicij mortificatio. Hanc rationem idem Sanctus Dorotheus sedulo ponderat, dum ait: Quando suæ opinioni & iudicio homo adhærescit,
tunc

Serm. 8.

tune capitalis humani generis hostis
mox nectit illi laqueos, quo præcipi-
tem agat in errores & peccata. Atque
hæc est causa ordinaria, & radix, cur
qui fundamentum cultus diuini iece-
rant, excidant è gratia, & pereant. Lap-
sus quidem causas, alij alias referunt: at
ego primam causam, & radicem sta-
tuo, quod suo iudicio nimium fesus sit,
sui ipsius magister factus, quo nihil est
perniciosius. Sicut contra nihil ad præ-
cauendum lapsum, auertendasque om-
nes Satanæ insidias & fraudes, est sa-
lubrius, quàm superiorum Patrumque
spiritualium consilio & iudicio sese re-
gendum tradere. Confirmat idem Do-
rotheus hanc doctrinam appositione
vnius exempli. Magnus, inquit, Ma-
carius Abbas, cum aliquando conspe-
xisset dæmonem operatum ollis, qui-
bus varia esculenta continebantur, per-
cunctatus eum est, in quem vsum tot
ollæ seruirent. Ille verò diuina vir-
tute constrictus cælare veritatem non
potuit, dixitque se varijs illecebris mo-
nachos, vti non vnum omnibus est pa-
latum, tanquam escis à cultu virtu-
tis, ad vitium allicere. Addebat vnum
inter cæteros magnum suum ami-
cum esse, quem ilicò, quotiescunque
veller,

vellet, posset in suam sententiam trahere, eiusque nomen prodebat. Macarius mox monachum adiit, & apprehendit eum deceptum, quod nimium suo iudicio præfidens tentationes non patefecisset Patri spirituali: monuitque illum, si immunis à lapsu esse velit, in posterum suo iudicio non temerè fidat, quod & fecit. Vnde S. Macarius, cum postea iterum se videndum demon obtulisset, rogauit, num monachus dictus adhuc esset eius amicus; ille verò magno furore respondit, non esse amplius amicum, sed hostem. Omnes S. Macarij monachos tentabat dæmon, sed maximam eorum partem idcirco vincere non poterat, quod proprio suo iudicio non niterentur, sed totos se Patrum spiritualium arbitrio consilioque regendos dedidissent.

CAPVT XI.

De medijs, quibus proprij iudicij mortificatione exercenda est, ne in temerarium iudicium incidatur.

EX medijs, quæ Sancti Patres ad mortificandum proprium iudicium docuere, & usurpauere, illud, sicut diximus, vnum est, deligere sibi